TERVEYDEN JA
HYVINVOINNIN LAITOS

Pekka Kahri

13.9.2018

Tulevaisuusvaliokunta
TuV@eduskunta

Viite: tulevaisuusvaliokunta 14.9.2018 klo 10

VNS 2/2018 VP VALTIONEUVOSTON PAIKKATIETOPOLIITTINEN SELONTEKO

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) on Inspire-direktiivin mukainen paikkatietoviranomainen väestön terveys- ja turvallisuustietojen osalta. Direktiivin mukaiset yhtenevät paikkatiedot tulee olla tuotettu vuoden 2020 syksyyn mennessä. THL julkaisee paikkatiedot ensisijaisesti tilastoina eikä mikrotason aineistoina. THL on osallistunut paikkatiedon neuvottelukunnan toimintaan aikaisemmin STM varahenkilönä ja nyt viime aikoina suoraan varsinaisena jäsenenä.

Paikkatiedot osana sosiaali- ja terveyspalvelujen ja terveyttä edistävien palvelujen suunnittelua mahdollistaa vaikuttavat ja tehokkaasti tuotetut palvelut väestölle. Esimerkiksi kaupunkien sisällä voidaan tunnistaa alueita, joissa väestön tarve sosiaali- ja terveydenhuollon palveluille on suuri tai muuten poikkeava. Tällöin voidaan suunnitella ja toteuttaa alueen asukkaille tarpeiden mukaisia ja kustannusvaikuttavia palveluita. Sosiaali- ja terveydenhuollon tuotannossa nousee yhä vahvemmin myös tarve paikkatiedolle organisaatioiden sisällä asioiden ja ihmisten paikannuksen ja tehokkaan toimitilasuunnittelun näkökulmasta.

Sosiaali- ja terveyspalvelujärjestelmän suunnittelun, seurannan, ohjauksen ja arvioinnin osalta korostuu mahdollisuus yhdistää paikkatietoa muihin tietoaineistoihin kuten palvelujen käyttöön, väestön sairastavuuteen, ikärakenteeseen ja sosiaalisiin oloihin. Paikkatietoa ja muuta aineistoa on voitu jo käyttää sairaalaverkon suunnittelussa tavoitteena mahdollisimman hyvä erikoissairaanhoidon palveluiden kattavuus.

Ensihoidon toiminnan näkökulmasta laadukkaat osoitetiedot ovat välttämättömyys. Ensihoidon suunnittelu ja riskianalyysi edellyttävät paikkatietojen ja alueluokitusten käyttöä. Uudet valmistumassa olevat Hätäkeskuslaitoksen sähköiset järjestelmät ja kenttäjohtamisjärjestelmä tuottavat tietoa, joka voidaan yhdistää paikkatietoon ja siten riskiarvioon ja toiminnan suunnitteluun.

Pekka Kahri

13.9.2018

Paikkatiedon hyödyntämisellä on tärkeä merkitys myös osana terveydensuojelua ja ympäristöterveyttä. Tiedot mm. sairastuneiden asuinpaikoista, putkistoista, vesistöistä, työpaikoista auttavat selvittämään ja puuttumaan ilmeneviin epidemioiden operatiivisella tasolla. Maastotopografia ja ilmavirrat puolestaan auttavat selvittämään syitä joidenkin sairauksien esiintyvyyspiikeille esimerkiksi maastopalojen jälkeen.

Sosiaali- ja terveysministeriön ja THL:n näkemyksen mukaan paikkatietoihin ja tarkkaan paikannukseen sisältyy toimialan osalta vielä paljon käyttämätöntä potentiaalia. Tulevaan kehityskulkuun liittyy muun muassa mahdollisuus käyttää keinoälyä, robotisaatiota ja automaatiota, esineiden internetiä sekä big dataa. Tämä edellyttää selkeää lainsäädäntöä sekä hyvää tietoturvallisuutta ja riskienhallinnan menettelyjä tietoja käsiteltäviltä organisaatioilta.

Sosiaali- ja terveysministeriö ja THL kannattavat selonteossa esitettyjä toimenpiteitä. Ehdotusta turvallisuusviranomaisille toteutettavasta yhteisestä paikkatietoalustasta tulisi tarkentaa siltä osin miten sitä voidaan käyttää yleisimmin sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottamisen ja hyvinvointia ja terveyttä edistävien toimenpiteiden suunnittelussa ja raportoinnissa.

Pääjohtaja Juhani Eskola

Tietojohtaja Pekka Kahri